

February 14, 1964
**Meeting Minutes, Council of Ministers of the
Netherlands, 'Multilateral Nuclear Force'**

Citation:

"Meeting Minutes, Council of Ministers of the Netherlands, 'Multilateral Nuclear Force'", February 14, 1964, Wilson Center Digital Archive, National Archives, The Hague, Council of Ministers, access number 2.02.05.02, inventory number 753. Obtained and translated by Bastiaan Bouwman. <https://wilson-center.drivingcreative.com/document/117672>

Summary:

The Council decides to participate in the NATO Multilateral Force test ship (the Mixed-Manning Demonstration, or MMD). Among the arguments that persuade the Minister of Defense is the danger of shifting the center of gravity to the German Federal Republic and the concomitant risk of giving Russia the impression that the whole project is a guise for providing the Germans with nuclear weapons.

Credits:

This document was made possible with support from Carnegie Corporation of New York (CCNY)

Original Language:

Dutch

Contents:

Original Scan
Translation - English

Zeer Geheim

-2-

ministerraad
14 februari 1964

regering alleen haar instemming heeft gegeven met het toen aanwezige plan, wat dus nu wel van de baan is. Minister De Jong merkt op, dat het punt van het beschikbaarstellen van Nederlandse mariniers voor diensten op Cyprus in de raad wat overhaast is besproken, zodat geen beslissing over het kosten-aspect kon worden genomen. Spreker heeft hierover wel met minister Witteveen gesproken, maar dit is niet in de raad geformaliseerd (Kosten komen ten laste van de bijdrage aan de NAVO- nfastructuur en voor zover dit onvoldoende is voor het restant boven het defensieplafond). Intussen is gebleken, dat deze extra-kosten niet alleen de normale omvang hebben, maar dat ook de kosten voor het luchttransport erheen, voor de voorziening met water en licht en de huur voor de grond, waarop de tenten zouden moeten worden geplaatst, voor Nederlandse rekening zouden komen. In verband hiermede worden de extra-kosten geraamd op f.4,5 mln voor een periode van 2 à 3 maanden. Daarbij komt, dat de tijdsduur onzeker is. In dit verband herinnert spreker eraan, dat Canadese militairen indertijd voor enkele maanden dienst zouden doen in de streek van Gaza bij de grens van Israël en Egypte, maar dat deze militairen er thans al 12 jaar zitten.

Minister Luns stelt voor, dat de raad ermee akkoord gaat, dat deze zaak geheel vrijblijvend zonodig opnieuw in de raad komt. De raad besluit aldus.

2 b. Multilaterale kernmacht (Zie notulen m.r. 29 november 1963, punt 2 d)

Minister Luns heeft met minister De Jong gesproken over Nederlandse deelneming aan een proefschip als onderdeel van de besprekingen inzake de vorming van een multilaterale kernmacht. Als dit niet gebeurt, zou Nederland het enige marietieme land zijn, dat niet eraan deelneemt. Minister De Jong herinnert eraan, dat de ministerraad heeft besloten geheel vrijblijvend aan de studie over de vorming van een multilaterale kernmacht deel te nemen. In een deelneming aan dit proefproject ziet spreker ~~niets in zitten~~. Buitenlandse Zaken noemde als argumenten voor deelneming, dat het afzien ervan ook België tot onthouding van medewerking zal brengen, waardoor het zwaartepunt op de Duitse bondsrepubliek komt. Dit zou dan bovendien aan Rusland meer de indruk geven, dat de Bondsrepubliek bezig is met nucleaire bewapening, waarvoor zij dit als dekmantel gebruikt. Onder de indruk van deze argumenten van Buitenlandse Zaken wil spreker echter wel aan deze proefneming meedoen, onder voorwaarde dat weer heel duidelijk wordt gemaakt, dat Nederland hierdoor niet gebonden wordt aan het meedoen met een multilaterale kernmacht. Meedoen aan het project betekent, dat gedurende twee jaar 20 à 25 Nederlandse militairen in Amerika gestationeerd zullen zijn en dat hieraan f.150.000 per jaar extra-exploitatiekosten verbonden zullen zijn. Minister Andriessen neemt als minister van Financiën a.i. aan, dat deze

van defensie standpunt weinig voordeel zullen

kosten.....

Zeer Geheimministerraad
14 februari 1964

kosten binnen het defensieplafond zullen komen. Minister De Jong antwoordt bevestigend. De raad stemt in met het voorstel inzake deelneming aan het proefproject.

2 c. Besprekingen met Duitse minister van defensie

Minister De Jong deelt mede, dat hem bij een bezoek aan Von Hassel bleek, dat zijn Duitse ambtgenoot ervoor voelt bilateraal samen te werken bij de constructie van een nucleaire onderzeeboot. Spreker heeft zich hierover nog niet uitgelaten, aangezien het WEU-verdrag aan Duitsland verbiedt nucleaire wapens te vervaardigen en hij dit punt eerst in het kabinet wilde bespreken. Nu komt Von Hassel begin maart voor stafbesprekingen naar Nederland, waarbij deze zaak als eerste punt op de agenda staat. Spreker merkt op, dat Nederland zich wel met de nucleaire voortbeweging van schepen moet bezig houden en dat samenwerking technisch van belang zou zijn, omdat Nederland het niet alleen zal kunnen, maar hij voelt er weinig voor in strijd met het WEU-verdrag te handelen. Dit zou ook een legitieme grief aan de Russen geven. Bovendien vreest hij herhaling van een slechte ervaring; de Duitsers hebben eerder met Nederland samengewerkt aan een plan voor de voortstuwing van handelsschepen, maar na een Amerikaans aanbod hebben zij ons daarmee in de kou laten staan. Minister Luns dringt erop aan, dat minister De Jong in zijn gesprek met zijn Duitse ambtgenoot wel de geschiedenis met de voortstuwing van handelsschepen aanhaalt.

Minister De Jong merkt op, dat het een kil gesprek belooft te worden, nu dit punt boven aan de agenda van de bespreking staat. De minister-president stelt de vraag of een samenwerking met andere WEU-landen ook denkbaar is. Minister De Jong zou kunnen voorstellen, dat de Duitsers de bereidheid hiertoe bij de andere WEU-landen aftasten. De raad stemt hiermede in.

2 d. Nederlandse ambassadeur in Madrid

Minister Luns heeft in de laatste vergadering van de commissie voor Buitenlandse Zaken nog eens de nadruk gelegd op het geheime karakter van de inlichtingen die hij had gegeven. Hij is dan ook ontstemd over een bericht in het Parool, waarin wordt medegedeeld, dat hij zelf het ontslag van jhr. Van Panhuys heeft tegengehouden. Spreker had in de commissie-vergadering mededelingen gedaan van de brief van de ambassadeur, waarin deze zeide ontslag te willen vragen, indien dit de positie van de minister zou vergemakkelijken. Spreker heeft deze morgen de kamervoorzitter en dr. Vondeling over het bericht in de krant opgebeld en gezegd, dat er op deze wijze met de Kamercommissie niet gesproken kan worden over vertrouwelijke en geheime zaken. De minister-president acht het loe

TOP SECRET

Council of Ministers

14 February 1964

2 b. Multilateral nuclear force (See minutes c[ouncil].[of]m[inisters]. 29 November 1963, point 2 d)

Minister [of Foreign Affairs] Luns has spoken with Minister [of Defense] De Jong about Dutch participation in a test ship as part of the talks regarding the creation of a multilateral nuclear force. If this does not happen, the Netherlands would be the only maritime country to not participate. Minister De Jong recounts that the Council of Ministers has decided to participate in the study on the creation of a multilateral nuclear force without any obligations. Speaker sees little advantage in participating in this test project, from a defense point of view. Foreign Affairs cited as arguments for participation that declining to do so would also bring Belgium to abstain from cooperation, which would move the center of gravity to the German Federal Republic. This would, moreover, increase the impression on Russia that the Federal Republic is using this as a guise for acquiring nuclear armaments. Because of the weight of these arguments from Foreign Affairs, speaker is prepared to participate in this experiment, on the condition that it is once more made very clear that this does not bind the Netherlands to participation in a multilateral nuclear force. Participation in the project means that 20 to 25 Dutch troops will be stationed in America for two years and that this will carry 150,000 guilders per year in extra exploitation costs. Minister Andriessen assumes, as minister of finance ad interim, that these costs will fall under the defense ceiling. Minister De Jong answers in the affirmative. The council agrees with the proposal regarding participation in the test project.